

NY FORSKNING. Sjeldnere på Sørlandet

Målet med kartleggingen er å kunne presentere hvordan det står til med likestillingen på Agder, forteller Nina Jentoft som her er avbildet under presentasjonen av forskningen sin på Universitetet i Agder.. FOTO: ANETTE OS

Kvinner i deltid begrenser pappapermene

Menn i Agder tar sjeldnere ut pappaperm enn i resten av landet. Det er det flere grunner til, viser ny forskning.

KRISTIANSAND

– Jeg hadde håpet jeg kunne si at Agder har kommet seg opp på landsgjennomsnittet. Men det har vi ikke klart.

Det sier Nina Jentoft, seniorforsker ved NORCE.

Onsdag viste hun fram de nye tallene fra likestillingsindikatoren. Her ser man at litt over 50 prosent av fedre i Agder tar ut pappaperm. Nasjonalt er tallet 64,7 prosent.

Tallene viser også at stadig færre fedre tar ut full pappapermisjon i landsdelen. For resten av landet er det mer stabilt.

Nina Jentoft peker på deltidskultur blant kvinner som en faktor som kan påvirke mennenes valg.

– Om en kvinne jobber deltid, vil foreldrepengene for far reduseres. Dette påvirker fars valg. Det hadde jeg ikke tenkt på før vi gikk i gang med forskningen. Kvinners valg påvirker menns muligheter for å være omsorgsperson, sier hun.

– HAR IKKE RÅD

Jentoft tror at det blir vanskeligere for flere familier å ta ut full pappapermisjon, hvis det betyr at man får mindre å rutte med.

– Flere familier har ikke råd til å ta ut full fedrekvoten, for far tar ofte hovedforsørgerrollen i husholdninger der kvinner jobber deltid. Agders kvinner legger ikke like godt til rette for at menn skal ta ut fedrekvoten, sier hun.

De nye funnene viser at hvilken jobb fedrene har, påvirker valget om pappapermisjon. Pappaer som jobber innen industri, eller

bygg og anlegg, tok ut minst fedrekvoten.

Den viste også at flere menn tok ut fedrekvoten i de små og mellomstore bedriftene, mens andelen som tok ut fedrekvoten i store virksomheter er lavere enn for landet ellers.

– ER ET TVEEGGET SVERD

Theodor Henriksen er trebarnsfar, og jobber som tjenestestedesigner i Sparebanken Sør. Under presentasjonen av forskningen fortalte han om sin erfaring med pappapermisjon. For et par år siden var han i en prosess i å bytte jobb. I samtale med lederen der fortalte at han skulle ha pappaperm om et halvt år.

– Da svarte lederen at det ikke passet så godt å gjøre det. For å si det sånn, han ble aldri min leder, sier han.

Henriksen forteller også at han

ser strukturelle forskjellsbehandling av far og mor.

– I barnehagen får kona mi alle bursdagsinvitasjoner, noe som er tydelige tegn på det tredje skiftet. Og i sykehusets systemer står mor automatisk oppført som primær omsorgsperson for barna, noe jeg mener er systematisk diskriminering.

Henriksen forteller også om en kamerat som hadde egen bedrift, hvor det ble vanskelig å ta ut full pappaperm.

– Det ble vanskelig siden ikke mor kunne ta hans del av permisjonen. Det river i mitt likestillingshjerte, men fedrekvoten er et tveegget sverd.

– VAR NYTT FOR MEG

Antonio De Pretto er direktør for forskning og innovasjon ved Elkem. Han kom til Norge for fem år siden, fra Sør-Afrika.

Her har de ingen pappapermisjon og fire måneders permisjon for mor.

– Pappaperm var noe helt nytt for meg, men det endte opp med å bety veldig mye for meg.

– Jeg oppfordrer mine ansatte til å ta ut pappapermisjon. Samtidig er jeg overrasket over hvor lite som dekkes av Nav, om de har høy lønn, eller en stilling med mye overtid. Det kan nok påvirke fedre som ikke tar ut all kvoten, sier han.

Han forteller at det var en stor overgang for han å selv gå ut i pappapermisjon.

– Jeg kommer fra en patriar-

kalsk kultur hvor mannen må jobbe. Jeg var bekymret da jeg skulle ut i pappapermisjon. Hva skulle jeg gjøre med en baby som trengte mammaen sin og å bli ammet? Men jeg fikk god oppfølging av jobben min i denne perioden, sier han.

En utfordring kan også være unge arbeidstakere, sier han.

– De kan være redde for at noen skal ta over deres rolle i selskapet, dersom de blir lenge borte i permisjon. Da mener jeg det er arbeidsgivers ansvar å få dem til å føle seg trygge til å ha en god balanse mellom jobb og familieliv.

TEKST: ANETTE OS
anette.os@fvn.no

FAKTA

Funnene om fedrekvoten på Agder

● I Agder tok 53,6 prosent ut fedrekvoten eller mer i 2021.

● Det ligger 8,4 prosentpoeng under landet på 62 prosent.

● I 2022 tok 51,7 prosent av pappaene ut fedrekvoten.

● Det ligger 13 prosentpoeng under landsgjennomsnittet, og gapet øker ytterligere.

● Andelen fedre som tar ut hele fedrekvoten i Agder har gått tilbake med 9 prosent i perioden 2017-2022

Kilde: Senter for Likestilling, UiA og NORCE

Les kronikken til forskerne på s. 41